

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 19.04.2022. Nr. 2/6-3

Atzinums par 2022. gada 22. martā saņemto iesniegumu LTV Ziņu dienesta darbinieka komunikācija

2022.gada 22.martā sabiedrisko mediju ombuds Anda Rožukalne saņēma Iesniedzēja iesniegumu, "Par sabiedriskās televīzijas žurnālista rīcību un viņa atbilstību darbam mediā", kurā Iesniedzējs aicina izvērtēt sabiedriskās televīzijas Ziņu dienesta žurnālista Ivo Leitāna (turpmāk - arī LTV žurnālists) rīcību komunikācijā ar Iesniedzēju. Iesniegumam pievienoti ekrānšāviņi no Iesniedzēja un LTV žurnālista vietnē WhatsApp notikušas personiskās sarakstes un LTV Valdes locekļa Ivara Priedes parakstīta atbilde uz Iesniedzēja 2022.gada 17.marta iesniegumu LTV.

Laikā no 22.marta līdz 19.aprīlim sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds izvērtēja Iesniegumu, pārbaudot iesniegumā minētos faktus, tam pievienotos un citus dokumentus, tika lūgtas LTV galvenās redaktora Sīgita Roķes un LTV programmu daļas vadītājas Janas Semjonovas atbildes uz ombuda jautājumiem par iesniegumā minētajiem faktiem un apstākļiem. Izvērtējot iesniegumu, tam pievienotos dokumentus, citus dokumentus, kas pieprasīti no iesaistītajiem apstākļu noskaidrošanai, LTV sniegto informāciju, Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

konstatē:

[1] 22.martā saņemtajā iesniegumā izklāstīts, ka 2022.gada 16.martā LTV Ziņu dienesta korespondents Ivo Leitāns vērsies pie Iesniedzēja WhatsApp vietnē ar lūgumu sniegt interviju raidījumam "de facto". Iesniedzējs papildina, ka, ievērojot Iesniedzēja neseno pieredzi ar raidījumā „X” par viņu pausto informāciju, Iesniedzējs LTV darbiniekam atbildējis, ka "turpmāk esmu gatavs ar LTV žurnālistiem runāt tikai tiešraidē". Tālāk, raksturojot komunikāciju ar LTV žurnālistu, Iesniedzēju neapmierina vienā no žurnālista atbildēm izteiktais vērtējums par viņa ietekmīgumu (to apstiprina arī pievienotie dokumenti).

[2] Citi iesnieguma izskatīšanas laikā pieejamie ekrānšāviņi liecina, ka Iesniedzējs savam

iesniegumam pievienojis tikai daļu no sarakstes, tāpēc pēc Iesniedzēja piedāvātajiem pierādījumiem nevar novērtēt visu Iesniedzēja un LTV žurnālista saraksti WhatsApp platformā. Iepazīstoties ar papildu savākto informāciju, konstatēts sekojošais:

LTV žurnālists vērsies pie Iesniedzēja, jo plāno veidot sižetus par sabiedriski nozīmīgu, bet pretrunīgi vērtētu jautājumu par Iesniedzēja sadarbību ar ietekmīgiem Krievijas uzņēmējiem un viņu interesēm Latvijā. LTV žurnālists sarakstē uzdevis konkrētus jautājumus, pievienojis arī citu, publiski pieejamu informāciju, lai konkretizētu savu interesi un parādītu, ka, pirmkārt, izvēlēties sava materiāla mērķim atbilstošu informācijas avotu, otrkārt, pildītu vienu no žurnālista profesionālajiem pienākumiem atspoguļot iesaistīto pušu viedokli un dotu iespēju informācijas avotam sniegt savu skaidrojumu.

[3] Izpētot Iesniedzēja un LTV žurnālista saziņas saturu, var konstatēt, ka LTV žurnālists vairākkārt piedāvā Iesniedzējam iespēju atbildēt uz jautājumiem. Savukārt Iesniedzējs vairākas reizes atbild, ka sniegs interviju tikai tiešraidē. LTV žurnālists piedāvā iespēju, ja Iesniedzējs nav gatavs runāt “de facto” kameras priekšā, sniegt rakstiskas atbildes uz LTV žurnālista jautājumiem. Vienā no Iesniedzēja atbildēm pievienots teikums, kas varētu liecināt par LTV žurnālista lēmumu atkarību no kādas amatpersonas ārpus LTV, kura it kā varētu dot atļauju LTV žurnālistam uzaicināt Iesniedzēju uz tiešraides raidījumu LTV, apšaubot LTV žurnālista redakcionālo neatkarību. Divas reizes sarakstē no Iesniedzēja puses izskan arī apgalvojumi, kas, pirmajā gadījumā, vērsti pret LTV kā neatkarīgu mediju un to novērtē negatīvi, otrajā gadījumā – pret LTV žurnālistu un viņa personiskajām īpašībām, kas it kā varētu negatīvi ietekmēt viņa profesionālo sniegumu. LTV žurnālists skaidro, ka viņa rīcībā nav iespēju uzklaut Iesniedzēju tiešraidē, jo viņš pārstāv citu LTV raidījuma formātu nekā “X”. Iesniedzējs informē, ka vērsies pie LTV vadības, jo vēlas saņemt uzaicinājumu viesoties LTV raidījumā “X”. Vienlaikus LTV žurnālists sarakstē skaidro Iesniedzējam tiešraides raidījuma dalībnieku izvēles kritērijus, konkrēti – politiskās ietekmes līmeni. Minot faktus no Iesniedzēja paškomunikācijas, LTV žurnālists ierosina Iesniedzējam izmantot iespēju veidot tiešraidi sociālās tīklošanās platformā Facebook.

[4] Kā liecina iesniegumam pievienotie dokumenti, Iesniedzējs pēc sarakstes ar LTV žurnālistu aicinājis LTV vadību izvērtēt sava darbinieka rīcību atbilstoši LTV Rīcības un ētikas kodeksa (apstiprināts 12.03.2020.) normām. Kā raksta Iesniedzējs, WhatsApp sarakstē vērojama žurnālista subjektīvā attieksme pret Iesniedzēju jau pirms sižeta tapšanas. Iesniedzējs uzskata, ka savstarpējā sarakstē LTV žurnālists pārkāpis LTV Rīcības un ētikas kodeksa (turpmāk arī Kodeksa) normas, to vidū Kodeksa 2.3. punktā minēto, ka „...LTV rīkojas atklāti, saskaņā ar augstiem ētikas standartiem, ieklausās citu viedokli un argumentēti pauž savu viedokli.” Tāpat Iesniedzējs uzskata, ka žurnālists rīkojas neatbilstoši Rīcības un ētikas kodeksa 4.2. punktā „Attiecībās un saskarē ar

informācijas avotiem un intervējamajiem ievērot vispārpieņemtās uzvedības normas” noteiktajam.

[5] Iesniedzējs pievienojis Iesniegumam VSIA “Latvijas Televīzija” Valdes locekļa Ivara Priedes parakstītu atbildi uz 2022.gada 17.martā nosūtīto iesniegumu LTV. Šajā atbildē Iesniedzējs tiek informēts, ka viņa vēstule par saraksti ar LTV žurnālistu ir saņemta, sarakste izvērtēta un secināts, ka LTV Iesniedzēja un LTV žurnālista sarakstē nav saskatījusi Kodeksa pārkāpumus.

[6] LTV atbildēs uz ombuda jautājumiem sniegta informācija, ka Iesniedzēja saraksti ar LTV žurnālistu izvērtēja LTV jurists un galvenā redaktore, secinot, ka LTV žurnālists Ivo Leitāns sarakstē ar Iesniedzēju nav pieļāvis LTV Rīcības un ētikas kodeksa pārkāpumus. Tāpēc tika pieņemts lēmums LTV Ētikas komisiju nesusaukt un nosūtīt Iesniedzējam atbildi, ka LTV nesaskata Ivo Leitāna darbībās LTV Rīcības un ētikas kodeksa pārkāpumus.

[7] Vērtējot Iesniedzēja un LTV žurnālista komunikācijas aspektus, var konstatēt, ka LTV žurnālists WhatsApp sarakstē izteicis vērtējumu par Iesniedzēju kā potenciālo LTV informācijas avotu.

Izvērtējot secināto, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

atzīst:

[8] Iesniedzēja un LTV žurnālista sarakstes vērtēšanai izmantojami vairāki LTV Rīcības un ētikas kodeksa punkti. Kodeksa 2. daļas “LTV darbības principi” 2.3.3. punktā “Neatkarība” minēts, ka “LTV redakcionālos lēmumus nevar ietekmēt ne valsts amatpersonu, ne trešo personu intereses. ././ LTV ir redakcionāli neatkarīgs medijs, kas aizstāv preses brīvību un nepakļaujas ne komerciālai, ne politiskai, ne kāda cita veida trešās puses ietekmei”. Tādējādi LTV žurnālists, atsakot nodrošināt Iesniedzējam interviju tiešraidē, rīkojies atbilstoši LTV Kodeksa definētajiem redakcionālās neatkarības principam un savām pilnvarām, saskaņā ar Kodeksa 3. daļā “LTV darbinieka pienākumi” 3.1. punktā minēto: “Ar savu darbu nodrošināt LTV kā neatkarīga sabiedriskā medija vērtību piepildījumu.”.

[9] LTV žurnālista un Iesniedzēja personiskā sarakstē, vienā teikumā un pieļāvuma formā minētais, kādi apstākļi varētu noteikt, ka Iesniedzējs tiek uzaicināts uz tiešraides raidījumu LTV, pēc vairākkārtējas uzstāšanās sniegt interviju tikai tiešraidē, var tikt uztverti kā LTV žurnālista subjektīva attieksme. Ņemot vērā, ka saziņu veido frāžu virkne, kurā arī Iesniedzējs iekļāvis apgalvojumus, kas skar LTV žurnālista profesionālo pašcieņu, un vērtējot visu Iesniedzēja un LTV žurnālistu saziņu kopumā nav pamata secināt, ka, kā to apgalvo Iesniedzējs, vērojama žurnālista subjektīvā attieksme pret Iesniedzēju jau pirms sižeta tapšanas. Vērtējums parādās vēlākā saziņas gaitā un vienā frāzē. Turklāt arī pēc tam LTV žurnālists piedāvā Iesniedzējam iesūtīt rakstiskas atbildes, kas ir no Iesniedzēja puses izsekojama atbilžu sniegšanas forma, ja Iesniedzējam ir bažas,

ka viņa pozīcija netiks atspoguļota pilnīgi precīzi. Sarakstē LTV žurnālista komunikācija ir pamatā neitrāla, faktos balstīta, savukārt Iesniedzēja komunikācijā ir skaidri vērojama viņa negatīvā attieksme pret LTV un pret LTV žurnālistu.

[9] Izvērtējot saraksti un citus dokumentus, atzīstams, ka komunikācijā starp Iesniedzēju un LTV žurnālistu LTV žurnālists izteicis vērtējumu, bet nav pārkāpis LTV Rīcības un ētikas kodeksa 4.2. punktu, jo kopumā LTV žurnālista komunikācijas saturs un forma nepārkāpj vispārējās pieklājības normas.

Izvērtējot atzīto, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

iesaka:

[10] Izvērtēt šo gadījumu LTV Redakcionālajā padomē un vienoties par to, kādi ieteikumi un konkrētas redakcijas vadības atbalsts sniedzams LTV žurnālistiem un producentiem, veidojot personisku komunikāciju ar informācijas avotiem gadījumos, kad informācijas avoti atsaka savu dalību satura veidošanā, apgrūtinot sabiedrībai nozīmīgas un daudzveidīgas informācijas iegūšanu un sniegšanu.

[11] Lai neradītu informācijas avotiem šaubas par LTV žurnālistu gatavību neitrāli izturēties pret informācijas avotiem, kā to paredz Kodeksa 4.2.6. punkts, kurā teikts “Gadījumos, kad raidījumos piedalās vai tiek intervēti varas pārstāvji vai politiķi, žurnālistam jāievēro neitralitāte un objektivitāte”, ierosinu LTV Ētikas komisijai izvērtēt nepieciešamību papildināt LTV Rīcības un ētikas kodeksu ar normām, kas nosaka LTV žurnālistu personisko komunikāciju ar informācijas avotiem.

Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas
līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Anda Rožukalne

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU